

St. Rochuskapel Klein-Haasdal

Aan de weg Klein Haasdal, dichtbij de rotonde te Schimmert waar de Bekerbaan, de Hoofdstraat en de Hagensweg uitmonden, staat direct aan het trottoir tussen de huizenrij met het huisnummer 3 een Rochuskapelletje. Het bedehuisje, gewijd aan de heilige Rochus, is in het jaar 1893 gebouwd aan de Bekerbaan, waar toen nog maar weinig huizen stonden. Het gebouwtje moest in 1934 voor een wegverbreding wijken en werd verplaatst.

Hieronder volgt een verslag van die verplaatsing.

In het voorjaar van 1934 kwam veldwachter Guil Martens op last van de gemeente aan de jonkheid van Klein-Haasdal de aanzegging doen dat het St. Rochuskapelletje moest worden verwijderd. Het was namelijk een obstakel voor het verkeer geworden.

Voor men met de afbraak begon moest men eerst een nieuw bouwplaats zoeken. Herbouw op het weiland

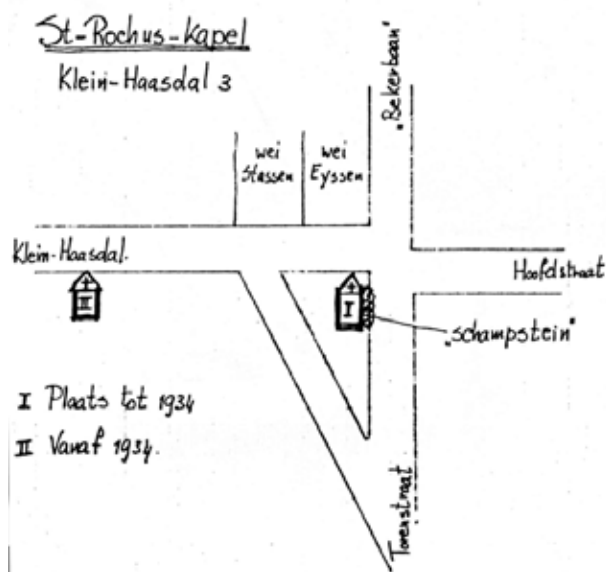
van Eijssen en daarna op het weiland van Stassen (zie plattegrond) stuitte steeds op bezwaren. Tenslotte was Sjo Goossens zo goed gratis een stukje van zijn tuin af te staan.

Door Hubke Frijns (woonde op de hoek van de Molenstraat) en Louis Vankan (woonde onder aan de berg in Klein-Haasdal) werd het oude kapelletje zorgvuldig afgebroken. Al het materiaal werd hergebruikt om het kapelletje op zijn nieuwe plaats in zijn oude luister te laten herrijzen. Alleen de daklijst, die van zachte mergel was, bleek onherstelbaar beschadigd en is vervangen door een betonnen band. Het hekje is eveneens van latere datum. Afbraak en herbouw kostten de som van f100,-.

Vanaf de eerste dag na de herbouw werd het kapelletje eigendom van Hubke Frijns, omdat hij voorzitter was van de jonkheid in Klein-Haasdal. De andere leden van de jonkheid, tw. Hub Vankan (zoon van Louis), Harike Bouwens (Nieuwstraat), Sjeng Bemelmans (Nieuwstraat) en Pierre Collaris werden niet in de eigendomsakte genoemd. Daarom heeft Hubke Frijns van 1934 tot 1978 elk jaar ±f0,60 aan grondbelasting betaald.

De nieuwe kapel werd, evenals de oude, aan St. Rochus gewijd en elk jaar met St. Rochus (16 aug) wordt de H.Mis opgedragen, brood gezegend en de relikwie vereerd.

Toen men in 1976 het kapelletje wilde restaureren deed zich de vraag voor wie nu eigenlijk eigenaar was. Dat was dus Hubke Frijns, die het graag aan de buurtvereniging wilde overdragen. Notaris Haanen (Beek) zag zo tegen dit karwei op dat hij het ten langen leste liet afweten. Notaris Palmen bleek wel bereid de overdracht te klaren. Overdracht voor een symbolisch bedrag van f1,- bleek niet meer mogelijk. Overdracht aan een andere natuurlijke persoon wilde de buurtvereniging ook niet en zo besloot men tot oprichting van de "Stichting St. Rochuskapel". De bestuursleden van de buurtvereniging werden de leden van de stichting. De kapel blijft op naam van de stichting staan en het gaan en komen van bestuursleden levert geen wettelijke problemen op. -Wiel Provaas

Door de decoratieve opbouw van de nis in het interieur staat het polychrome Rochusbeeldje zeer centraal en krijgt het alle aandacht. Rochus is weergegeven als pelgrim met bijbehorende kleding en hoed. Met zijn rechterarm omklemt hij zijn pelgrimsstaf, terwijl hij met zijn linkerhand zijn gewaad optilt om een fikse wond aan zijn been te tonen, een pestbuil. Hij is hiermee afgebeeld omdat hij als pelgrim en bedelaar op zijn reizen veel mensen heeft genezen van deze vreselijke ziekte, door middel van het kruisteken en het gebed. Zelf werd hij echter ook door de pest getroffen en trok zich terug uit de bevolkte wereld. Hij werd verzorgd door een engel en zijn trouwe hond, die zijn wonden schoonlikte en hem brood bracht. Dit hondje is ook weergegeven bij het beeldje in de kapel. Hij leefde in de veertiende eeuw en werd patroonheilige van de pest.

In 1976 droeg Hubke Frijns het eigendom via notaris Palmen over aan de buurtvereniging. Deze buurtvereniging richtte met haar leden de Stichting "Sint Rochuskapel" op. In dit jaar kreeg de kapel tevens een grote opknapbeurt.

Het heiligenhuisje doet dienst als devotieplaats voor de buurtbewoners. Hoewel de pest in deze streek niet meer voorkomt, wordt het bedehuisje toch regelmatig bezocht. Elk jaar wordt er op de feestdag van de heilige Rochus (16 augustus) een Heilige Mis gehouden, waarbij het brood wordt gezegend en de relieken van de heilige Rochus worden geëerd. Deze relieken zijn, in tegenstelling tot de relieken onder de altaarsteen, in bewaring bij een buurtbewoner. Het natuurstenen altaarblad bevat daarentegen in het midden een mergelstenen ingelegde vierkante tegel waar in de hoeken kleine wijdingskruisjes zijn gegraveerd. De vier of vijf wijdingskruisjes, het aantal is echter niet zichtbaar door het centraal geplaatste lampje, zijn zeer gebruikelijk op altaarbladen en sigilli. Een sigillum, dat letterlijk zegel betekent, is een tegel waaronder relieken van algemene martelaren bewaard worden. Bij altaren in kerken komt dit regelmatig voor, maar voor een eenvoudig kapelletje is dit zeer bijzonder. Op het altaar staan naast kandelaars en bloemen verder nog twee engelen die met beide handen een goudkleurige kandelaar vasthouden. De aandacht wordt gevestigd op het altaarretabel waarin het beeldje van de heilige Rochus staat.

Het bedehuisje heeft een karakteristieke gevel, die wordt bekroond met een smeedijzeren kruis, waarachter het met leien gedekte zadeldak schuil gaat. Deze topgevel is geprofileerd met verschillend materiaal waardoor een fraai contrast wordt bereikt. De muren zijn grotendeels opgetrokken uit baksteen waarin okerkleurige mergelsteen decoratief is toegepast. Zo zijn de spitsboogvormige toegang en de spitsboograampjes in de zijgevels afgezet met deze mergelsteen. Bovendien zijn twee horizontale speklagen en een gevelsteen boven de toegang in dit materiaal aangebracht. De gevelsteen is een vierkante plaquette waarop in reliëf een grote lauwerkrans is aangebracht met het jaartal 1893.

De raampjes zijn ook aan de heilige Rochus toegewijd en bevatten kleurrijk gebrandschilderd glas. In het linkerraampje is Rochus halfnaakt en zittend afgebeeld, terwijl Christus achter hem zijn arm om hem heen slaat en hem te drinken geeft. Op het rechterraam is een andere episode uit het leven van de heilige Rochus afgebeeld. Hier zit hij eveneens halfnaakt en wordt verzorgd door de engel en de hond die een brood in zijn bek houdt. Op de achtergrond is een groepje mensen afgebeeld met een persoon in een geel gewaad die knielend de genezende zegen van Rochus ontvangt. Een van de ramen is gesigneerd met JST. 83, dat ongetwijfeld de initialen en het jaar 1983, waarin de ramen vervaardigd zijn, aanduiden.

